

Maak inburgeren niet langer, maar strenger

Geschreven door Queeny-Aimée Rajkowski

In het VVD-verkiezingsprogramma Tweede Kamer 2017 staat dat “de termijn voor naturalisatie moet worden verlengd naar tien jaar” (VVD, *‘Zeker Nederland’*, blz. 20). De argumentatie voor dit standpunt heeft betrekking op het feit dat het Nederlandschap iets bijzonders is, iets om trots op te zijn en waar rechten en plichten aan ontleend worden. Met deze onderbouwing ben ik het eens, maar niet met de voorgedragen oplossing van verlenging.

De focus van ons inburgeringssysteem moet niet liggen op hoe lang iemand zich in Nederland bevindt. De focus moet liggen op hoe iemand zich hier gedraagt. Het Nederlandse inburgeringssysteem moet niet langer, maar strenger. Terug naar vijf jaar, op de voorwaarde dat strengere eisen aan het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit wettelijk verankerd zijn. De vraag die centraal moet staan bij toelating is: wil iemand alleen veilig en welvarend zijn of wil iemand ook daadwerkelijk Nederlander zijn? En dat is te toetsen.

Het start met het leren van de taal en het inburgeringsexamen. Waarbij het de rol van de overheid blijft om ervoor te zorgen dat nieuwkomers leningen kunnen krijgen om zo zelf in hun leer- en inburgeringstraject te investeren. Ook moet er een duidelijker onderscheid komen tussen malafide en goede taalscholen en moet het inburgeringsexamen niet over beurtbalkjes gaan.

Echt inburgeren gaat verder dan de verplichte examens halen. Echt inburgeren slaagt alleen als de nieuwkomer participeert. Uit verschillende onderzoeken van de Algemene Rekenkamer en de ‘Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid’ (WRR) blijkt dat we nu op de blaren zitten van het inburgeringsbeleid dat sinds de jaren zeventig is ingezet. Hamza Yildiz beschrijft (*‘Stop de vorming van een islamitische zuil’*, Volkrant, 24 december 2003) dat wanneer inburgering niet hand in hand gaat met participatie, er een nieuwe zuil ontstaat. “Aansluiting met de maatschappij waarin men leeft en waarvan men leeft zal niet de eerste prioriteit hebben. Dat is een gevaarlijke ontwikkeling als men bedenkt dat over niet al te lange tijd een substantieel deel van de bevolking in de grote steden uit etnische minderheden zal bestaan.”

Gelukkig schieten gemeentelijke participatieprojecten als kool uit de grond. De vraag is of een dagbesteding genoeg is, wanneer de verzuiling voortzet in het basis- en voortgezet onderwijs waar niet alle nationale feesten worden gevierd en vrijetijdsbesteding separaat plaatsvindt.

De basis voor een goede integratie wordt in de pre-inburgeringsfase. Dat is wanneer het duidelijk is dat iemand zich hier meerdere maanden of jaren gaat bevinden en een reële kans heeft op de Nederlandse nationaliteit. Starten met inburgering wanneer iemand zich hier al jaren bevindt, zich thuis begint te voelen en de eigen normen en waarden heeft behouden, is mosterd na de maaltijd en gaat lastig ingehaald worden. Deze situatie hebben we dan zelf gecreëerd.

Inburgering en participatie zijn echter nog niet genoeg. De WRR stelt dat het een vereiste is dat: “een overheidsprogramma (..) participatie van immigranten bevordert en (..) consequent wordt uitgevoerd en gehandhaafd” (WRR, *‘Nederland als immigratiesamenleving’*, rapport nr. 60, 2001). Televisieprogramma’s zoals ‘Bureau Burgwallen’ (RTL) laten pijnlijk zien dat er niet

alleen mensen naar Nederland komen om bij te dragen aan een beter Nederland. Hun gedrag spreekt boekdelen. Waarom bevinden zij zich überhaupt nog in Nederland?

Zonder handhaving, worden inburgeren en participatie los zand. Het openbare-orde-criterium moet daarom worden aangescherpt. Bewezen zware strafbare feiten zoals zedendelicten, het plegen van 'high impact crimes' of geweld richting hulpverleners, brandweer en politie moeten leiden tot het niet verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit. Ook mag de vrijheid van religie nooit een argument zijn om andere vrijheden te beperken of de nieuwkomer te ontdoen van plichten die bij het Nederlandse staatsburgerschap horen. De nieuwkomers laten dan namelijk met dergelijk gedrag zien dat zij geen deel uit *willen* maken van onze samenleving. De consequentie is het verliezen van de verblijfsvergunning, geen sterkere verblijfsstatus kunnen krijgen, geen Nederlander kunnen worden en geen uitkering (meer) krijgen. Dat is niet alleen rechtvaardig, maar zorgt ook voor draagvlak uit de samenleving. En dit draagvlak is o zo belangrijk bij het zich welkom en gerespecteerd voelen door de welwillende nieuwkomers.

Het standaard verhogen van de naturalisatietermijn naar zeven en tien jaar werkt juist voor deze groep welwillenden demotiverend. Dat heeft onwenselijke gevolgen voor de integratie. Maarten Vink, hoogleraar politieke wetenschap aan de Universiteit Maastricht, ontdekte dat immigranten die na vijf jaar een paspoort krijgen meer kans maken op betaald werk. "Als ze pas na zeven jaar naturaliseren zakt die kans naar 10 procent. Werkgevers aarzelen om niet-Nederlanders in dienst te nemen." Het gevolgen van het verhogen van de naturalisatietermijn werken hierdoor demotiverend voor welwillende nieuwkomers. (<https://bit.ly/373vpt5>, opgehaald 13-11-2019)

De verlenging van de naturalisatietermijn naar zeven of tien jaar, moet een handhavinginstrument zijn. Bij kleinere vergrijpen wordt het verlengd met twee jaar. Bij zware vergrijpen wordt zo snel mogelijk de kans op het Nederlanderschap ontnomen en het verblijven in Nederland zo onaantrekkelijk mogelijk (uiteraard juridisch houdbaar) gemaakt. Er zijn genoeg andere landen in de wereld waar andere normen en waarden gelden die dan wellicht beter passen.

Juridisch gezien is het verstevigen van de drieslag 'inburgering, participatie en handhaving' overigens geen 'piece of cake'. Het probleem is dat zonder één van deze drie, de WRR en Algemene Rekenkamer over decennia kunnen concluderen dat hun adviezen nooit zijn opgevolgd en er wellicht meerdere zuilen en de daarbij behorende problematieken zijn ontstaan. Een onwenselijke situatie. De VVD moet daarom lokaal, nationaal en internationaal samenwerken om deze drieslag zo snel mogelijk, zo stevig mogelijk te verankeren.

Onze democratie, rechtstaat en persoonlijke vrijheden zijn tamelijk uniek in de wereld. Juist daarom moet er aandacht zijn voor wie er naar Nederland komen, uit welke landen ze komen en hoe ze zich hier gedragen. Dat betekent dat de nieuwkomer gemotiveerd de Nederlandse taal kan leren, zo snel mogelijk financieel zelfvoorzienend wordt en zich onze normen en waarden toe-eigent. De overheid faciliteert, toets de kwaliteit van inburgeringsinstrumenten en handhaaft. De naturalisatie termijn moet terug naar vijf jaar met als voorwaarde dat er strengere eisen worden gesteld en dat daarop gehandhaafd wordt. Zonder handhaving als sluitstuk, is het systeem lek.

We moeten ons blijven afvragen: willen we dat nieuwkomers de Nederlandse nationaliteit krijgen of willen we dat ze Nederlander worden?